

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 475/2011-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. G., Z., vo veci namietaného porušenia jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 5 C 86/2008 z 10. augusta 2009, rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Co 5/2010 z 25. januára 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 138/2011 z 27. júla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. G. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. septembra 2011 doručená sťažnosť Ing. M. G., Z., (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu

Michalovce (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 C 86/2008 z 10. augusta 2009, rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 5/2010 z 25. januára 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 138/2011 z 27. júla 2011.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že ako žalobca podal na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáhal, aby súd žalovaného zaviazal na zaplatenie nájmu a dane za užívané pozemky v jeho vlastníctve. Nárok odôvodnil tým, že je vlastníkom nehnuteľností, a keďže žalovaný neplatil nájom, pričom predmetné nehnuteľnosti užíval, vznikol mu nárok z titulu bezdôvodného obohatenia. Okresný súd po vykonaní dokazovania rozhodol napadnutým rozsudkom sp. zn. 5 C 86/2008 z 10. augusta 2009, ktorým žalobu sťažovateľa zamietol a zaviazal ho na náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd uviedol, že *„právny zástupca žalovanej vzniesol námietku premlčania a túto súd musel akceptovať ohľadom žalovaného nároku za nájom pozemkov za obdobie rokov 2000-2005, dane z pozemkov v kat. úz. Z. za rok 2005, nájomného za obdobie rokov 2003-2005 ako aj zo žalobcom uplatnených úrokov z omeškania. Teda vzhľadom na uvedené splatnosť nastáva vždy 1. apríla a 1. októbra a nasledujúci deň začína plynúť trojročná premlčacia doba. Žaloba bola podaná na tunajšom súde dňa 25.11.2008, teda viac ako 3 roky po splatnosti každého zo žalovaných nárokov. Z dokladov predložených žalovanou vyplýva, že táto zaplatila daň z nehnuteľností za rok 2005. Vzhľadom na žalovanou uplatnenú námietku premlčania ohľadom už premlčanej časti žaloby a navyiac ohľadom preukázateľne zaplatenej dane z nehnuteľností za rok 2005 žalovanou, súd žalobu v celom rozsahu zamietol.“*

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom nesúhlasil so závermi uvedenými v rozsudku okresného súdu, pretože súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav, lebo nevykonal navrhnuté dôkazy, a nesprávne vec právne posúdil. Krajský súd rozhodol o odvolaní sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 6 Co 5/2010 z 25. januára 2011 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby a rozsudok v časti výroku o náhrade trov konania zmenil. V odôvodnení svojho rozhodnutia k odvolaniu samotnému uviedol, že *«v prejednávanej veci súd prvého stupňa*

správne dospel k záveru, že „nájomné“ správne bezdôvodné obohatenie za roky 2000 – 2005 bolo premlčané najneskôr k 1. aprílu 2008, resp. k 1. októbru 2008, kedy uplynula trojročná objektívna premlčacia lehota pre uplatnenie nájomného za rok 2005». K námietke sťažovateľa týkajúcej sa nevykonania navrhnutého dôkazu (výsluch starostu obce, pozn.) krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol: *„Správne súd prvého stupňa postupoval, keď nedoplňoval dokazovanie výsluchom starostu obce Z., pretože z listinných dôkazov, ktoré boli založené do spisu, mal jednoznačne preukázané, že žalovaná splnila daňovú povinnosť z poľnohospodárskych nehnuteľností, ktoré užívala, teda aj za poľnohospodárske nehnuteľnosti žalobcu.“* Krajský súd odvolanie sťažovateľa týkajúce sa výroku o náhrade trov posúdil ako čiastočne dôvodné, preto zmenil výrok týkajúci sa trov konania.

Sťažovateľ s napadnutým rozsudkom krajského súdu nesúhlasil a podal proti nemu dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil vadou podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) a ako dovolacie dôvody uviedol dôvody upravené v § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP.

Najvyšší súd konanie o dovolaní sťažovateľa zastavil uznesením sp. zn. 4 Cdo 138/2011 z 27. júla 2011 z toho dôvodu, že ani po predchádzajúcej výzve sťažovateľovi nedošlo k odstráneniu nedostatku podmienky konania – povinného právneho zastúpenia advokátom v dovolacom konaní.

Sťažovateľ v sťažnosti doručenej ústavnému súdu namietal, že napadnutými rozhodnutiami vo veci konajúcich súdov došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že

„1. Základné právo na spravodlivé súdne konanie čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené v konaniach na Okresnom súde v Michalovciach v konaní č. 5C/86/2008, na Krajskom súde v Košiciach v konaní č. 6 Co 5/2010 a na Najvyššom súde SR v konaní č. 4 Cdo 138/2011.

2. Rozhodnutia Okresného súdu v Michalovciach č. 5C/86/2008 a Krajského súdu v Košiciach č. 6 Co 5/2010 a uznesenie Najvyššieho súdu SR č. 4 Cdo 138/2011 ruší a vec vracia Okresnému súde v Michalovciach na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 124 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

K predloženej sťažnosti ústavný súd v prvom rade považuje za potrebné uviesť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľa. Preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení tých práv, vyslovenia porušenia

ktorých sa sťažovateľ domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Tvrdenie o porušení ďalších základných práv hmotného charakteru (podľa čl. 20 ods. 4 ústavy) a základného práva podľa čl. 50 ústavy (ktoré sa uplatňujú v trestnom konaní, pozn.), ktoré sťažovateľ uvádza v texte sťažnosti mimo petitu, je v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť argumentácie sťažovateľa (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07).

Ústavný súd ďalej zistil, že sťažovateľ k svojej sťažnosti nepripojil splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom advokátom, čo štandardne ústavný súd vedie k výzve sťažovateľovi na doplnenie jeho podania s poučením, v akom smere je potrebné podanie doplniť, v akej lehote a aké sú prípadné následky nevyhovenia výzve. V posudzovanom prípade však ústavný súd z dôvodov hospodárnosti a efektívnosti konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (§ 6 OSP v spojení s § 31a zákona o ústavnom súde) od výzvy adresovanej sťažovateľovi upustil. Dôvodom zvoleného postupu bolo samotné rozhodnutie o predloženej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania. Ústavný súd totiž na základe podkladov, ktorými disponoval, dospel k záveru, že ani prípadné doplnenie plnej moci právneho zástupcovi by nemohlo za žiadnych okolností viesť k prijatiu jeho sťažnosti na ďalšie konanie.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať rozhodnutie okresného súdu, keďže ho už preskúmal na základe odvolania krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľovi ochranu jeho právam.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010).

2. Sťažovateľ napádal svojou sťažnosťou rozsudok krajského súdu sp. zn. 6 Co 5/2010 z 25. januára 2010 potom, čo najvyšší súd zastavil konanie o dovolaní sťažovateľa uznesením sp. zn. 4 Cdo 138/2011 z 27. júla 2011. Ústavný súd v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) nepovažoval sťažnosť v tejto časti za oneskorenú, pretože lehota na podanie sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu je považovaná za zachovanú (pozri rozsudok ESLP z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Ústavný súd pripomína, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, I. ÚS 272/09). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozsudku krajského súdu.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý rozhodoval ako súd odvolací, dospel k záveru, že rozhodnutie je dostatočným spôsobom odôvodnené, krajský súd zrozumiteľne odôvodnil úvahy, ktoré zvolil pri rozhodovaní o nároku sťažovateľa, pričom právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, prečo nevyhovел nároku sťažovateľa, a zároveň aj reagoval na jeho námietky. Rozsudok krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho názoru preto nemožno považovať za svojvoľný či arbitrárny. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v rozsudku krajského súdu nezistil. Sťažovateľov nesúhlas s obsahom rozsudku krajského súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené nedomnieva, že by napadnutý rozsudok krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako nezlučiteľný so sťažovateľom označeným článkom dohovoru, teda že by zo strany orgánov súdnej moci nebola sťažovateľovi ústavne konformným spôsobom poskytnutá súdna ochrana tak, ako to vo svojej sťažnosti namietal,

preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

3. Ústavný súd napokon pristúpil k preskúmaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 138/2011 z 27. júla 2011 z hľadiska namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K uvedenej námietke sťažovateľa ústavný súd uvádza, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nie je arbitrárne ani svojvoľné a interpretácia na vec vzťahujúcich sa noriem v ňom uvedená je ústavne akceptovateľná a nepopiera ich účel a zmysel. Ústavný súd k tomu už iba stručne poznamenáva, že sťažovateľ svojím postupom v dovolacom konaní ani nedal najvyššiemu súdu inú možnosť ako v súlade s kogentnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku konanie zastaviť. Ústavný súd preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami a návrhmi, ktoré v nej sťažovateľ nastolil.

Na základe uvedeného rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2011